BILA DE BILIARD

— “The Billiard Ball” —

de Isaac Asimov

Traducerea Valentin Cenuşe

I.

JAMES PRISS - cred că ar trebui să spun Profesorul James Priss - deşi toată lumea ştie în mod sigur la cine mă refer, chiar când nu-i menţionez titlul - James Priss vorbea totdeauna încet.

Îl ştiam bine - doar i-am luat atâtea interviuri. O minte uriaşă, cum n-a mai fost alta de la Einstein încoace, dar foarte lentă. Chiar el, adeseori, îşi recunoştea încetineala. Şi la urma urmei, poate tocmai pentru că avea o minte aşa de uriaşă, nu putea gândi repede.

Dacă avea ceva de spus, o făcea încet, abstract, rămânând un timp pe gânduri, ca apoi iar să mai spună câte ceva. Chiar când era vorba de o chestiune însemnată, gigantica sa minte plutea parcă în incertitudine, adaugând câte ceva ici, colo.

Va răsări soarele mâine? Mi-l imaginez mirându-se. Ce vrem să spunem prin „va răsări”? Avem oare certitudinea zilei de mâine? Este oare termenul „soare” o noţiune lipsită de orice ambiguitate?

Adăugaţi la acest fel de exprimare o înfăţişare prietenoasă, puţin cam palidă, fără nici o altă expresie, afară de un aer general de nesiguranţă, păr cărunt, puţin cam mare, îngrijit pieptănat, hainele-i de lucru de o croială invariabil conservatoare, şi-l veţi avea pe Profesorul James Priss, exact aşa cum era: o persoană retrasă, lipsită complet de orice atracţie.

Pentru toate aceste motive, nimeni în lume, cu excepţia mea, n-ar fi putut vreodată să-l bănuiască de crimă. Dealtfel, nici eu nu sînt sigur. La urma urmei, avea o gândire lentă; totdeauna gândea lent. Şi este oare de conceput ca într-un anumit moment crucial să fi reuşit să gândească cu repeziciune şi să acţioneze imediat?

Dealtfel, asta n-are nici o importanţă, căci chiar dacă a ucis, a izbutit perfect. Este mult prea târziu acum să încerc să schimb mersul lucrurilor şi nu aş reuşi, chiar dacă m-aş decide să public cele ce urmează.

Edward Bloom fusese colegul de clasă al lui Priss pe timpul liceului şi rămăsese pe mai departe un asociat, datorită circumstanţelor. Erau de aceeaşi vârstă şi, în afară de aceeaşi înclinaţie spre viaţa de burlac, erau diferiţi în orice altă direcţie.

Bloom era ca o explozie vie de lumină; plin de culoare, înalt, solid, zgomotos, impertinent şi plin de sine. Prin felul său rapid şi neaşteptat de a înţelege esenţialul, gândirea sa acţiona asemenea unui meteor. El nu era teoretician, ca Priss; Bloom nu avea nici răbdare pentru asta şi nici capacitatea de a se concentra asupra unei singure idei abstracte. Recunoştea asta. Se şi lăuda cu acest lucru.

Ceea ce avea Bloom, era un fel ciudat de a înţelege punerea în aplicarea a unei teorii, felul în care i se putea găsi teoriei un fals. Într-o construcţie abstractă cu aparenţa unui bloc inatacabil, el putea găsi, fără vreo dificultate aparentă, schema complicată a unui mecanism minunat. Aveai impresia că blocul s-ar deschide la simpla sa atingere, eliberând mecanismul.

Este o poveste binecunoscută şi deloc exagerată, că niciodată Bloom n-a construit ceva care să nu funcţioneze, să nu fie brevetabil sau profitabil. Pe la patruzeci şi cinci de ani, el era unul din cei mai bogaţi oameni ai lumii.

Şi dacă Bloom-Tehnicianul avea într-adevăr ceva la care să se adapteze, era tocmai felul de gândire al lui Priss-Teoreticianul. Cele mai mari şi mai ingenioase dispozitive ale lui Bloom erau construite după cele mai mari idei ale lui Priss şi în timp ce Bloom creştea în faimă şi bogăţie, Priss câştiga un respect fenomenal printre colegii săi.

Natural, era de aşteptat ca atunci când Priss şi-a prezentat Teoria Celor Două Câmpuri, Bloom să se şi apuce de îndată să construiască primul dispozitiv practic anti-gravitaţional.

II.

Treaba mea era să aflu pe cine dintre abonaţii *”Tele-News Press”* îl interesa Teoria Celor Două Câmpuri şi pentru acest lucru trebuia să interacționez cu fiinţe umane şi nu cu idei abstracte. Întrucât persoana căreia urma să-i iau interviul era Profesorul Priss, aveam să întâmpin cu siguranţă greutăţi.

Desigur, urma să întreb despre posibilităţile anti-gravitaţiei, de care toată lumea se interesa, şi nu despre Teoria Celor Două Câmpuri, pe care nimeni nu o putea înţelege.

— Anti-gravitaţia?

Priss şi-a comprimat buzele şi s-a gândit.

— Nu sînt absolut sigur că aşa ceva este posibil. Problema... ă... n-am gândit-o încă satisfăcător. Nu sînt pe deplin sigur dacă ecuaţiile Celor Două Câmpuri au soluţie finală, pe care sigur ar trebui s-o aibă, dacă... Şi se cufundă apoi într-o stare de melancolie.

Am insistat:

— Bloom crede că se poate construi un astfel de dispozitiv.

Priss a clătinat din cap.

— Da, bine, dar m-aş mira. Ed Bloom a avut până acum o dibăcie neobişnuită în a vedea chiar lucrurile ascunse. Are o minte neobişnuită. Bineînţeles că asta l-a făcut bogat.

Stăteam în apartamentul lui Priss, tipul de apartament obişnuit pentru cineva din clasa de mijloc. Fără să vreau, mai aruncam câte o privire ici, colo. Priss nu era bogat.

Nu cred că a citit în mintea mea. M-a văzut însă uitându-mă şi cred că la asta s-a gândit.

— Bogăţia nu este răsplata obişnuită pentru adevăratul om de ştiinţă, zise el. Şi, dealtfel, nici una de dorit în mod special.

Poate că aici are dreptate, am gândit. Priss avea desigur o răsplată, a sa, proprie. El era a treia persoană din istorie care câştigase două Premii Nobel, şi în primul rând le avea pe amândouă în ştiinţă şi amândouă câştigate singur. De asta nu se putea plânge. Şi dacă nu era bogat, nici sărac nu era.

Nu părea însă un om mulţumit. Poate că nu numai bogăţia lui Bloom îl supăra. Poate mai degrabă faima universală a lui Bloom printre oamenii Pământului; poate faptul că Bloom era o celebritate oriunde s-ar fi dus, pe când Priss, în afara simpozioanelor ştiinţifice şi cluburilor universitare, era în mare măsură anonim.

Nu pot să spun cât de multe din aceste reflecţii se citeau în ochii mei, sau în felul în care-mi încreţeam fruntea, dar Priss continuă să vorbească:

— Să ştiţi însă că sîntem prieteni. Jucăm biliard o dată sau de două ori pe săptămână. Îl bat în mod regulat.

(Niciodată n-am publicat această declaraţie. Am verificat-o însă la Bloom, care a făcut o declaraţie inversă, care începea:

— Pe mine să mă bată la biliard! Nătărăul ăla... şi au urmat câteva expresii mai personale.

De fapt, nici unul nu era novice la biliard, l-am urmărit o dată jucând câteva minute după acea declaraţie şi contra-declaraţie şi mi-am putut da seama că amândoi mânuiau tacul cu o siguranţă profesională. Mai mult încă, amândoi jucau la sînge şi se vedea că nu era nici urmă de prietenie în joc).

— N-aţi dori, am zis eu, să anticipați dacă va reuşi Bloom sau nu să construiască un mecanism anti-gravitaţional?

— Vrei să spui dacă aș vrea să fac și eu ceva? Hmm. Păi să ne gândim, tinere. De fapt ce vrem să spunem prin anti-gravitaţional? Concepţia noastră despre gravitaţie se bazează pe Teoria Relativităţii Generalizate a lui Einstein, care, deşi acum este veche de un secol şi jumătate, rămâne, între anumite limite, valabilă. Să ne închipuim, că...

Am ascultat politicos. Îl mai auzisem pe Priss vorbind despre acest subiect şi altă dată, dar dacă voiam să obţin ceva de la el (ceea ce nu era sigur) trebuia să-l las să-şi facă numărul.

— Să ne închipuim Universul, zise el, ca pe o foaie elastică, subţire şi netedă de cauciuc indeşirabil. Dacă ne închipuim masa ca fiind asociată cu greutatea, aşa cum este pe suprafaţa Pământului, ne putem deci aştepta ca o masă care ar apărea pe foaia de cauciuc, să facă o adâncitură. Cu cât masa este mai mare, cu atât adâncitura este mai mare.

— În Universul actual, continuă el, există tot felul de mase şi trebuie să ne imaginăm foița noastră de cauciuc încreţită de tot felul de adâncituri. Orice obiect care se rostogoleşte de-a lungul acestei foiţe de cauciuc va cădea şi va ieşi din adânciturile pe care le va întâlni, virând şi schimbându-şi direcţia. Această virare şi schimbare de direcţie ne demonstrează existenţa unei forţe de gravitaţie... Dacă obiectul care se mişcă ajunge suficient de aproape de centrul adânciturii, şi viteza sa este destul de mică, el va fi prins ca într-o capcană şi va începe să se rotească în jurul acelei adâncituri. În absenţa frecării, obiectul îşi va păstra această rotire la infinit. Cu alte cuvinte, ceea ce Isaac Newton interpreta ca pe o forţă, Albert Einstein a interpretat-o drept distorsiune geometrică.

Ajungând aici, făcu o pauză. Până acum vorbise destul de clar (cel puţin pentru el), pentru că nu spunea pentru prima dată aceste lucruri. Dar acum începu să-şi caute cuvintele.

— Deci încercând să producem anti-gravitaţia, zise el, încercăm să schimbăm geometria Universului. Continuînd metafora, înseamnă că încercăm să întindem foaia încreţită de cauciuc. Ne-am putea imagina pe noi înşine intrând sub o adâncitură, ridicând-o şi suportând-o tocmai pentru a îndepărta adâncitura. Dacă în acest fel întindem foaia de cauciuc, înseamnă că am cucerit astfel un Univers - sau cel puţin o porţiune din el - în care gravitaţia nu există. Un corp care s-ar mişca prin această masă netedă nu şi-ar schimba deloc direcţia de mişcare şi asta ne-ar putea duce la concluzia că masa nu exercită nici o atracţie gravitaţională. Totuşi, pentru a realiza acest fapt, avem nevoie de o masă echivalentă cu cea a masei care produce adâncituri. Pentru a produce anti-gravitaţie pe Pământ în felul acesta ar trebui să folosim o masă egală cu aceea a Pământului şi s-o menţinem în echilibru deasupra capetelor noastre, ca să zic aşa.

L-am întrerupt:

— Dar teoria dumneavoastră, a celor Două Câmpuri…

— Exact. Relativitatea generalizată nu explică nici câmpul gravitaţional, nici cel electromagnetic, într-un singur set de ecuaţii. Einstein şi-a irosit jumătate din viaţă în căutarea acestui set unic de ecuaţii pentru Teoria Câmpurilor Unificată. Şi n-a reuşit. Toţi cei care l-au urmat pe Einstein au dat greş. Eu, totuşi, am plecat de la ipoteza că există două câmpuri care nu pot fi unificate şi am ajuns la rezultatele pe care în parte le pot explica cu ajutorul metaforei foii de cauciuc. Acum am ajuns la ceva ce nu sînt sigur să mai fi auzit vreodată.

— Cum vine asta? am întrebat.

— Să presupunem că în loc de a încerca să ridicăm în sus masa cu adâncituri, am încerca să rigidizăm foaia însăşi, să-i reducem calitatea de a se lăsa adâncită. Cel puţin pe o mică porţiune s-ar contracta şi ar deveni mai plată. Gravitaţia s-ar micşora. Şi astfel masa, pentru că în termenii Universului cu adâncituri, amândouă sînt în esenţă acelaşi fenomen. Dacă am putea să facem foaia de cauciuc plată complet, atât gravitaţia cât şi masa ar dispărea, cu totul.

— În condiţii speciale, s-ar putea reuşi să se contracareze câmpul gravitaţional prin câmpul electromagnetic şi cu ajutorul acestuia din urmă să se întărească structura ondulatorie a Universului. Câmpul electromagnetic este cu mult mai puternic decât câmpul gravitaţional, astfel că cel dintâi ar putea fi făcut să-l învingă pe cel din urmă.

— Dar spuneţi *„în condiţii speciale*”, am zis eu, şovăitor. Pot fi atinse aceste condiții speciale de care vorbiţi, domnule profesor?

— Tocmai asta nu ştiu, zise Priss încet şi gânditor. Dacă Universul ar fi într-adevăr o foaie de cauciuc, înainte de a ne putea aştepta ca ea să rămână complet plată sub o masă care ar produce adâncituri, rigiditatea sa ar trebui să atingă o valoare infinită. Dacă aşa stau lucrurile şi în Universul real, atunci este necesar un câmp electromagnetic de o intensitate infinită şi asta ar însemna că anti-gravitaţia este imposibilă.

— Dar Bloom zice că...

— Da, îmi imaginez că Bloom crede că un câmp finit, aplicat cum trebuie, este suficient. Totuşi, oricât de ingenios ar fi Bloom, şi îmi zîmbi imperceptibil, nu trebuie să-l socotim infailibil. El a înţeles teoria cât se poate de greşit. El... niciodată nu reuşea la examenele de la Colegiu, ştiai acest lucru?

Era cât pe aci să spun că ştiam. La urma urmei, toată lumea ştia. Dar în timp ce spunea acest lucru, vocea lui Priss trăda o notă de zel şi, ridicând privirea la timp, i-am surprins înflăcărarea din priviri, ca şi cum ar fi fost încântat să răspândească această mică veste. Aşa că am clătinat din cap, ca şi cum aş fi înregistrat-o pentru referinţe viitoare.

— Atunci, domnule Profesor, vreţi să spuneţi, am insistat eu, că Bloom probabil se înşală şi deci anti-gravitaţia este imposibilă?

La aceasta Priss încuviinţă din cap şi răspunse:

— Desigur, câmpul gravitaţional poate fi micşorat, dar dacă prin anti-gravitaţie vrem să înţelegem un câmp cu o gravitaţie într-adevăr zero - adică nici un fel de gravitaţie într-un volum considerat de spaţiu - atunci tare mi-e teamă că anti-gravitaţia se dovedeşte a fi imposibilă, în ciuda lui Bloom.

Şi atunci am ştiut c-am obţinut ceea ce dorisem.

III.

După cele relatate, timp de aproape trei luni, am încercat în zadar să-l văd pe Bloom şi când, în fine, am reuşit, nu era în toane bune.

Desigur, el se supărase imediat cum aflase declaraţiile lui Priss şi anunţase că acesta va fi invitat la prezentarea finală a mecanismului anti-gravitational, de îndată ce acesta va fi construit, şi chiar va fi rugat să participe la demonstraţie.

Un reporter oarecare (nu eu, din păcate) l-a întâlnit pe Bloom printre utilaje şi i-a cerut noi amănunte cu privire la cele declarate, la care Bloom a răspuns următoarele:

— Până la urmă, tot voi avea mecanismul; poate curând. Poţi veni acolo şi dumneata şi oricine altcineva, pe care-l va trimite presa. Poate veni şi profesorul Priss. El poate reprezenta Ştiinţa Teoretică şi după ce eu voi demonstra

existenţa anti-gravitaţiei, el îşi va putea corecta teoria şi, eventual, explica fenomenul. Sînt sigur că va şti să-şi corecteze cu măiestrie teoria şi să arate exact motivele pentru care n-a fost posibil ca eu să greşesc. Ar putea face asta chiar şi acum, pentru economie de timp, dar nu cred că o va face.

Totul fusese spus foarte politicos, dar sub fluxul rapid de cuvinte se simţea mârâitul.

Totuşi el îşi continuă partidele ocazionale de biliard cu Priss şi, când cei doi se întâlneau, se comportau cât se poate de politicos. Se puteau observa schimbările lor de atitudine faţă de presă: Bloom devenea mai concis, chiar evaziv, pe când Priss manifesta o bună dispoziţie din ce în ce mai mare.

Când, în sfârşit, după a nu ştiu câta oară îi ceream lui Bloom un interviu şi acesta fu acceptat, mă întrebam dacă asta însemna o dezvăluire a cercetărilor sale. Ar fi fost un vis să-l aud anunţîndu-mi mie succesul final.

Dar lucrurile n-au decurs aşa. M-a primit în biroul său de la Uzinele Bloom, din statul New York. Era un cadru minunat, departe de orice zonă populată, înconjurat de un peisaj îngrijit, care acoperea un spaţiu nu mai mic decât ar fi ocupat un mare obiectiv industrial. Edison, în culmea gloriei sale, cu două secole în urmă, nu putea atinge succesul fenomenal la care ajunsese Bloom.

Bloom însă nu era în toane bune. După o întârziere de zece minute, el a intrat cu paşi mari şi a trecut murmurând pe lângă biroul secretarei sale, abia făcând un semn din cap spre mine. Purta un halat de laborator, cu nasturii desfăcuţi.

Se aruncă pe scaunul său şi zise:

— Îmi pare rău că v-am lăsat să aşteptaţi, dar n-am avut atât de mult timp pe cât speram.

Bloom era un exhibiţionist înnăscut şi ştia mai bine ca oricare altul să facă faţă presei, dar acum aveam sentimentul că îi venea foarte greu să adere la acest principiu.

Era exact aşa cum am presupus.

— Mi se dă de înţeles, domnule, că testele dumneavoastră recente au fost încununate de succes.

— Cine v-a spus asta?

— Vreau să spun că aşa se vorbeşte în general, domnule Bloom.

— Nu, nu e aşa. Să nu spui asta, tinere! Nu există nici un zvon despre ce se petrece în laboratoarele şi atelierele mele. Exprimaţi părerile Profesorului, nu-i aşa?

— Nu. Eu nu...

— Ba da, aşa e! Nu dumneata eşti cel căruia i-a declarat că... anti-gravitaţia este imposibilă?

— El n-a declarat acest lucru în mod categoric.

— El niciodată nu spune ceva categoric. Dar pentru el, a fost destul de categoric. Şi nu atât de categoric până eu nu-i voi obţine blestematul acela de Univers din foaie de cauciuc.

— Atunci înseamnă că faceţi progrese, domnule Bloom?

— Ştii bine că da, mârâi el. Sau cel puţin ar trebui să ştii. N-ai fost la demonstraţia de săptămâna trecută?

— Ba da, am fost.

M-am gândit că Bloom era la strâmtoare, altfel n-ar fi menţionat acea demonstraţie. A mers, dar n-a fost ceva nemaipomenit. Între cei doi poli ai unui magnet fusese produsă o regiune cu gravitaţie micşorată.

A fost făcută foarte inteligent. Pentru sondarea spaţiului dintre cei doi poli s-a folosit o balanţă cu efect Mossbauer. Pentru cei care n-au văzut niciodată o astfel de balanţă în funcţiune, precizez că ea constă în primul rând dintr-un fascicul monocromatic îngust, de raze gamma emise într-un

câmp cu gravitaţie mică. Sub influenţa câmpului gravitaţional, razele gamma îşi schimbă – măsurabil - lungimea de undă, iar dacă intervine ceva care să schimbe intensitatea câmpului, schimbările lungimilor de undă variază corespunzător. Este o metodă extrem de delicată pentru a sonda un câmp gravitaţional şi totuşi a mers strună, însă singurul lucru pe care l-a făcut Bloom a fost micşorarea gravitaţiei.

Necazul era că acest lucru mai fusese făcut şi de alţii înaintea lui. Pentru a fi sigur, Bloom utilizase circuite ce au uşurat mult obţinerea unui astfel de efect (sistemul lui a fost extrem de ingenios şi fusese patentat la timp) şi el a susţinut că prin această metodă anti-gravitaţia va deveni nu numai o simplă curiozitate ştiinţifică, ci şi o chestiune practică cu aplicaţii industriale.

Poate! Însă a fost o treabă incompletă şi el de obicei nu făcea atâta tapaj asupra lucrărilor incomplete. N-ar fi făcut nici de data aceasta, dacă n-ar fi fost obligat să arate ceva.

— Mi se pare, am zis eu, că la demonstraţia preliminară aţi obţinut 0,82 g, ori, primăvara trecută, în Brazilia, a fost obţinut un rezultat mai bun.

— Zău? Ei, bine, calculează energia de intrare aici şi pe cea din Brazilia şi spune-mi apoi diferenţa descreşterii de gravitaţie pe km/oră. Vei fi surprins.

— Chestiunea este: puteţi sau nu să atingeţi zero g? Gravitaţia zero? Tocmai asta crede profesorul Priss că va fi imposibil. Toată lumea este de acord că numai micşorarea intensităţii câmpului nu este mare lucru.

Bloom şi-a strâns pumnul. Aveam impresia că-n ziua aceea îi mersese prost un experiment cheie şi era peste măsură de supărat.

Lui Bloom nu-i plăcea să fie strâns cu uşa.

— Teoreticienii mă plictisesc, spuse el.

Vorbi pe un ton scăzut, cu o voce controlată, ca şi cum, în sfârşit, n-ar mai fi putut să se abţină să le zică lucrurilor pe nume şi să fie dezaprobat.

— Priss a câştigat deci Premiul Nobel învârtindu-se în jurul câtorva ecuaţii, însă ce-a reuşit cu asta? Eu am făcut ceva din asta şi o să mai fac, indiferent dacă lui Priss îi place sau nu. Eu sînt acela de care lumea îşi va aminti. Eu sînt cel căruia i se acordă credit. Poate să-şi păstreze titlul lui nenorocit şi premiile şi gloria printre şcolari. Ascultă. Am să-ţi spun eu ce are pe suflet. Simplă gelozie de modă veche, asta e. Îl omoară tot ceea ce eu capăt practic din ceea ce fac. Ar vrea şi el asta, dar numai prin idei abstracte. Odată i-am spus - ştiţi, uneori jucăm biliard împreună -,...

(Exact aici am citat declaraţia lui Priss despre biliard şi am aflat contra-declaraţia lui Bloom. N-am publicat nici una din ele. Erau prea triviale.)

— Jucăm biliard, zise Bloom după ce se mai calmă, şi am câştigat de multe ori. Menţinem relaţii destul de amicale, ce dracu'... colegi de şcoală şi aşa mai departe... deşi n-o să ştiu niciodată cum s-a descurcat. A reuşit în fizică, desigur, şi în matematică. Dar a luat notele minime - din milă, cred - la toate cursurile pe care le-a frecventat.

— Nu v-aţi luat diploma, nu-i aşa, domnule Bloom? (Asta era o răutate din partea mea. Erupţia sa însă mă amuza.)

— Am părăsit şcoala ca să mă apuc de afaceri. La dracu'! Media mea pe parcursul celor trei ani, cât am frecventat cursurile, era un nouă solid. Să nu-ţi imaginezi altceva, auzi? Şi, la naiba, pe vremea când Priss îşi lua Doctoratul, eu îmi făceam cel de-al doilea milion.

Continuă foarte iritat.

— Oricum, jucam biliard când i-am spus: Jim, nici un om obişnuit nu va înţelege vreodată de ce ai luat Premiul Nobel când eu sînt cel care obţine rezultatele. De ce ai tu nevoie

de două? Dă-mi mie unul! Stătea în picioare, frecându-şi tacul cu cretă şi mi-a răspuns în felul lui moale, nenorocit.

— Tu ai două miliarde, Ed. Dă-mi mie unul. Deci, înţelegi, vrea bani.

— Înţeleg de aici că onorurile lui nu vă deranjează, am zis eu.

Timp de un minut, am crezut că o să mă dea afară. Dar nu m-a dat. În schimb a râs, făcând un gest cu mâna, ca şi cum ar fi voit să şteargă ceva de pe o tablă invizibilă din faţa sa.

— Bine, bine! - s-o lăsăm baltă. Toate astea nu mai au importanţă. Ascultă, vrei o declaraţie: O.K.! Lucrurile n-au mers atât de bine azi şi m-am cam enervat puţin, dar se va aranja. Cred că ştiu ce nu merge. Sau dacă nu ştiu, voi afla. Uite, poţi spune că eu afirm că nu avem nevoie de o intensitate electromagnetică infinită. *Vom avea* gravitaţia zero. Şi când o vom avea, voi face cea mai a dracului demonstraţie care s-a văzut vreodată, exclusiv pentru presă şi pentru Priss. Şi dumneata vei fi invitat.

Am avut destul timp după aceea să-i mai văd pe fiecare în parte, încă de câteva ori. Chiar i-am văzut o dată împreună, la una din partidele lor de biliard. Aşa cum spuneam mai înainte, amândoi erau jucători buni.

Însă invitaţia la demonstraţie n-a sosit aşa de repede cum mă aşteptam. Mai erau şase săptămâni până să se împlinească un an de la declaraţia lui Bloom, când invitaţia sosi.

Cu toate astea, ar fi fost necinstit să mă fi aşteptat la o treabă mai rapidă.

Mi s-a trimis o invitaţie specială inscripționată, cu asigurarea că mai întâi va fi o oră pentru cocktail. Bloom nu făcea niciodată lucrurile pe jumătate şi intenţiona să aibă la îndemână un grup de reporteri, care să fie încântaţi şi

satisfăcuţi. A fost şi un aranjament pentru televiziunea tridimensională. Era evident că Bloom era sigur de el, destul de sigur pentru a fi dornic să vrea ca demonstraţia să fie văzută în orice sufragerie de pe planetă.

L-am sunat pe Profesorul Priss, ca să fiu sigur că şi el fusese invitat. Fusese invitat!

— Aveţi de gând să asistaţi, Sir?

Urmă o pauză şi, după expresia feţei profesorului de pe ecran, se vedea că şovăie, nehotărât.

— O demonstraţie de felul acesta este cât se poate de nepotrivită, atunci când este în joc o problemă ştiinţifică serioasă. Nu-mi place să încurajez astfel de lucruri.

Mi-era teamă să nu se scuze şi să nu vină şi, în cazul în care el n-ar fi fost acolo, situaţia n-ar mai fi fost atât de dramatică. Dar poate atunci se decise să nu facă pe fricosul în faţa lumii întregi. Evident dezgustat, el spuse:

— Desigur, Ed Bloom nu este un adevărat om de ştiinţă şi trebuie să-şi găsească naşul într-o zi. Voi fi acolo.

— Credeţi că domnul Bloom va reuşi să producă gravitaţia zero, Sir?

— Ah... Dl. Bloom mi-a trimis o copie după proiectul mecanismului său şi... hmm..., el zice că va reuşi. Bineînţeles..., făcu apoi iar o pauză mare.

— Cred că mi-ar plăcea să văd.

Şi mie mi-ar plăcea, ca şi multor altora.

Scenariul era impecabil. Un întreg etaj de la clădirea principală a Uzinelor Bloom (cea de pe vârful dealului) fusese golit. Erau acolo şi cocktailurile promise, şi o mulţime de gustări, şi lumină, şi un Edward Bloom îmbrăcat cu grijă, jovial cu toată lumea, jucând rolul unei gazde perfecte, în timp ce un număr de servitori discreţi şi politicoşi forfoteau în jur. Totul arăta genialitate şi uimitoare încredere în sine.

James Priss întârzia şi l-am surprins pe Bloom căutând cu privirile în mulţime şi devenind uşor impacientat. Apoi, James Priss sosi; aducea cu sine un volum de anacronism, o monotonie neafectată cu nimic de zgomotul şi splendoarea (nici un alt cuvânt n-ar putea s-o descrie... sau poate erau cele două Martini care mă încinseseră) care umpleau încăperea.

Bloom îl văzu şi faţa i se lumină subit. Alergă iute spre el, luîndu-l de mână şi trăgându-l spre bar.

— Jim! Mă bucur că te văd! Ce serveşti? Omule, ce dracu', dacă nu te arătai, renunţam la demonstraţie. Asta nu se poate face fără personajul principal, doar ştii.

Îi strânse mâna lui Priss.

— E teoria ta, doar. Noi, sărmanii muritori de rând, nu puteam face nimic fără ca tu să ne dai câteva indicaţii, chiar şi câteva, al dracului de puţine.

Plin de entuziasm, Bloom îl peria din când în când, pentru că de data asta îşi permitea, îl pregătea pe Priss pentru lovitura de graţie.

Cu un soi de murmur, Priss încercă să refuze o băutură, dar i se îndesă un pahar în mână, şi vocea lui Bloom se ridică ca un muget de taur.

— Domnilor, un moment de linişte, vă rog! Pentru Profesorul Priss, cea mai mare minte de la Einstein încoace. Laureat de două ori cu Premiul Nobel, tatăl Teoriei Celor Două Câmpuri şi inspiratorul demonstraţiei la care vom asista - chiar dacă el n-a crezut în această demonstraţie, aşa cum a şi avut curajul s-o declare public.

Un râs înfundat se auzi undeva, izolat, în sală, dar se stinse îndată şi Profesorul Priss îşi luă o înfăţişare cât mai gravă posibil.

— Dar acum, că Profesorul Priss este aici, continuă Bloom, şi că noi am terminat cu toasturile, să mergem să-i dăm drumul. Urmaţi-mă!

IV.

Demonstraţia urma să se desfăşoare într-un loc mult mai potrivit decât prima dată. De data asta se făcea la ultimul etaj al clădirii. Erau acolo nişte magneţi uriaşi - unii mai mici, slavă Domnului -, dar după câte aş putea spune, se afla acolo aceeaşi balanţă cu efect Mossbauer.

Un lucru era nou, totuşi, descupănind pe toată lumea şi atrăgând atenţia mai mult decât orice altceva din cameră. Era o masă de biliard aşezată sub unul din polii unui magnet. Sub ea se afla celălalt pol. Chiar în centrul mesei se afla o gaură rotundă cam de 30 de centimetri; era clar că dacă va fi produs câmpul cu gravitaţie zero, acesta va fi produs în centrul mesei de biliard, prin acea gaură.

Era ca şi cum întreaga demonstraţie ar fi fost proiectată de o manieră suprarealistă, pentru a sublinia victoria lui Bloom asupra lui Priss. Aceasta urma să fie o altă versiune a veşnicei lor competiţii de biliard şi Bloom urma să câştige.

Nu ştiu dacă ceilalţi reporteri priveau lucrurile în felul ăsta, cred însă că Priss aşa le privea. M-am întors spre el şi l-am văzut cum ţinea încă paharul care i se pusese în mână. El rareori bea, ştiam, dar acum îşi duse paharul la gură şi-l goli din două înghiţituri. Se uita fix la bila de biliard şi nu trebuia să fii un expert pentru a înţelege că el o interpreta ca pe un bobârnac peste nas.

Bloom ne conduse la cele douăzeci de fotolii care înconjurau trei laturi ale mesei, cea de-a patra fiind lăsată liberă, ca arenă de lucru. Priss fu escortat cu grijă spre locul care permitea cea mai bună vedere. El aruncă o privire rapidă spre camerele tridimensionale TV, care erau de acum în funcţiune. Mă întrebam dacă nu cumva dorea să plece şi nu putea să se decidă să facă acest lucru sub privirea întregii lumi.

În esenţă, demonstraţia era simplă; numai rezultatul conta. La vedere erau instalate nişte contoare care măsurau energia cheltuită. Altele transformau datele balanţei în poziţii şi mărimi, pentru toată lumea. Totul era aranjat pentru o bună vizibilitate tridimensională.

Bloom explica totul într-un mod genial, făcând o pauză sau două, în care se întorcea spre Priss, pentru confirmare. Nu făcea acest lucru prea des, pentru a nu face faptul vizibil, dar suficient pentru a-l face pe Priss să se simtă ca pe jeratic. Din locul unde stăteam puteam să-l văd pe Priss în partea cealaltă a mesei.

Avea figura unui om cuprins de chinurile iadului.

După cum ştim cu toţii, experienţa lui Bloom a reuşit. În timp ce câmpul electromagnetic se intensifica, balanţa arăta cum intensitatea gravitaţională scade constant. Scăderea acesteia sub 0,52 g fu însoţită de aclamaţii. O linie roşie indica faptul pe contor.

— După cum ştiţi, 0,52 g, spuse Bloom plin de încredere, reprezintă recordul anterior în diminuarea intensităţii gravitaţiei. Prin scăderea preţului electricităţii cu peste 10 % faţă de recordul iniţial, de data asta avem un nou record. Vom merge însă şi mai jos.

Bloom - deliberat, bănuiesc de dragul suspansului - accentuă ultimele cuvinte, lăsînd camerele tridimensionale să manevreze înainte şi-napoi, între golul din masa de biliard şi contorul pe care se vedeau scăzînd cifrele balanţei.

Deodată, Bloom spuse:

— Domnilor, în buzunarul lateral al fiecărui fotoliu veţi găsi ochelari negri de protecţie. Vă rog să-i puneţi acum. Câmpul cu gravitaţie zero va fi stabilit îndată şi va radia o lumină bogată în ultraviolete.

El însuşi îşi puse ochelarii şi urmă un foşnet de câteva momente, în timp ce şi ceilalţi făceau acelaşi lucru.

Cred că-n timpul ultimului minut, când indicaţia de pe contor scăzu la zero şi rămase imobilă, nimeni n-a respirat. Şi chiar în acel moment un cilindru de lumină ţîşni din nimic, de la un pol la altul, prin gaura făcută prin masa de biliard. Douăzeci de oameni îşi ţinură respiraţia. Apoi cineva a strigat:

— Ce-i cu lumina asta, domnule Bloom?

— Este caracteristică câmpului cu gravitaţia zero, zise Bloom liniştit, ceea ce nu era desigur un răspuns.

Reporterii erau de acum în picioare, înghesuindu-se la marginea mesei. Bloom le făcu semn să se retragă.

— Domnilor, vă rog, daţi-vă la o parte.

Numai Priss rămase pe scaun. Părea cufundat în gânduri, şi de atunci încoace am fost totdeauna convins că numai ochelarii au fost cei care au ascuns semnificaţia posibilă a celor ce au urmat. Nu-i vedeam ochii. Nu puteam să-i văd. Şi asta însemna că nici eu, nici altcineva nu putea nici măcar ghici ce se petrecea în spatele acelor ochelari.

De altfel, poate n-am fi putut ghici asta chiar dacă ochelarii n-ar fi fost acolo. Dar cine poate şti?

Vocea lui Bloom răsună din nou:

— Vă rog! Demonstraţia nu s-a terminat încă. Până acum n-am făcut altceva decât să repetăm ceea ce am făcut înainte. Acum am produs un câmp cu gravitaţie zero şi am demonstrat, practic, faptul că poate fi creat. Dar eu vreau să demonstrez ceva din ceea ce poate face acest câmp. Ceea ce urmează să vedem în momentele următoare va fi ceva ce nu a fost văzut niciodată de nimeni, nici măcar de către mine. În direcţia asta n-am făcut atât de multe experimente pe cât mi-ar fi plăcut, deoarece am crezut că Profesorul Priss merită cinstea de...

Priss aruncă o privire tăioasă:

— Ce... Ce...

— Profesore Priss, zise Bloom zîmbind larg, mi-ar face plăcere să efectuaţi dumneavoastră primele experimente referitoare la interacţiunea dintre un obiect solid cu un câmp zero-gravitaţional. Observaţi că acest câmp a fost creat în centrul unei mese de biliard. Toată lumea cunoaşte, domnule Profesor, fenomenala dumneavoastră îndemânare la biliard, un talent pe care numai uimitoarea dumneavoastră aptitudine pentru fizica teoretică îl depăşeşte. N-aţi vrea dumneavoastră să trimiteţi o minge de biliard în spațiul cu gravitaţie zero?

Mă întreb ce arătau atunci ochii lui. Mă mai întreb cât de mult din hotărârea de a-l face pe Priss să joace biliard la acea demonstraţie se datora mâniei la remarca profesorului referitoare la rezultatele jocurilor dintre ei, remarcă pe care, vă amintiţi, am citat-o. Să fi fost eu oare în vreun fel responsabil pentru cele ce au urmat?

— Hai sus, domnule Profesor, zise Bloom, şi lăsaţi-mă pe mine să stau pe locul dumneavoastră. Daţi-i drumul, vă rog!

Bloom chiar se aşeză, continuînd să vorbească cu o voce care suna din ce în ce mai mult ca o orgă.

— De îndată ce Profesorul Priss va trimite mingea în spațiul cu gravitaţie zero, ea nu va mai fi cu nimic influenţată de câmpul gravitaţional al Pământului. Va rămâne cu adevărat nemişcată, în timp ce Pământul se va roti în jurul axei sale şi va călători în jurul Soarelui. La această latitudine şi la această oră a zilei am calculat că Pământul, în mişcările sale, va coborî. Noi ne vom mişca odată cu el şi mingea va rămâne nemişcată. Nouă ni se va părea că ea urcă şi se îndepărtează de suprafaţa Pământului. Priviţi!

Priss stătea în faţa mesei, în picioare, cuprins parcă de paralizie. Era surpriză? Uimire? Nu ştiu. Nu voi şti niciodată. Să fi făcut oare un semn pentru a-l întrerupe pe Bloom din

discurs sau doar suferea din cauza repulsiei chinuitoare de a juca rolul umilitor la care era forţat de către adversarul său?

Priss se întoarse spre masa de biliard, privind mai întâi spre ea, apoi înapoi spre Bloom. Toţi reporterii erau în picioare, îngrămădindu-se cât mai aproape posibil, pentru a avea o vizibilitate bună. Numai Bloom rămăsese pe scaun, izolat şi zîmbitor. (El, desigur, nu urmărea masa sau mingile, sau câmpul de gravitaţie zero. Pe cât puteam eu să văd prin ochelarii fumurii, el îl privea pe Priss.)

Priss se întoarse spre masă şi aşeză mingea. Urma să fie agentul care avea să-i aducă lui Bloom triumful final şi dramatic, şi să se facă pe el însuşi - omul care declarase imposibilitatea experienţei - ţinta bătăilor de joc pentru eternitate.

Poate simţea că nu există nici o ieşire. Sau poate că...

Cu o lovitură sigură de tac, el puse mingea în mişcare. Ea nu mergea repede şi toţi o urmăreau cu privirea. Atinsese marginea mesei şi ricoşă. Acum mergea chiar mai încet, ca şi cum Priss însuşi mărea suspansul, făcând triumful lui Bloom încă şi mai mare.

Cum eu stăteam exact pe partea opusă a mesei, am văzut totul la perfecţie. Am putut urmări mingea mişcându-se spre zona strălucitoare a câmpului zero-gravitaţional şi dincolo de lumina acestuia, ceea ce nu era ascuns de trupul lui Bloom.

Mingea s-a apropiat de spațiul cu gravitaţie zero, a părut să rămână un moment suspendată pe marginea acestuia şi a dispărut, urmată de o dâră de lumină, un bubuit de tunet şi un miros brusc de haine arse.

Am ţipat. Toţi am ţipat.

După aceea am văzut scena la televiziune, împreună cu restul întregii lumi. Am putut să mă văd pe mine însumi în

film, în timpul acelei perioade de cincisprezece secunde de teribilă zăpăceală, dar de fapt nu mi-am recunoscut faţa.

Cincisprezece secunde!

Şi apoi l-am descoperit pe Bloom. Stătea încă în scaunul său, cu braţele încrucişate - dar o gaură de mărimea unei mingi de biliard îi traversa încheietura stângă, pieptul şi spatele. Cea mai mare parte a inimii - aşa cum s-a dovedit mai târziu la autopsie - fusese clar aruncată afară.

Au întrerupt mecanismul. Au chemat poliţia. L-au tras afară pe Priss, care era într-o stare de colaps total. Ca să spun adevărul, nici eu nu eram într-o stare mai bună şi dacă vreunul din reporterii de acolo, de pe scenă, a încercat vreodată să spună că a rămas stăpân pe sine, atunci puteţi fi siguri că acela este un mincinos fără pereche.

V.

Era cu câteva luni înainte de a trebui să-l văd din nou pe Priss.

Pierduse ceva în greutate, dar în rest arăta bine, într-adevăr, avea culoare în obraji şi un aer hotărât. Era mai bine îmbrăcat, cum nu-l văzusem niciodată înainte.

— *Acum* ştiu ce s-a întâmplat, a spus el. Dacă aş fi avut timp să mă gândesc, aş fi ştiut de atunci. Gândesc mai încet şi sărmanul Ed Bloom era atât de hotărât să desfăşoare un mare spectacol şi, făcând acest lucru atât de bine, m-a angrenat şi pe mine în el. Natural, am încercat să compensez oarecum paguba pe care neintenţionat am cauzat-o.

— Nu-l poţi readuce la viaţă pe Bloom, am spus liniştit.

— Nu, nu pot, a spus el, tot aşa de liniştit. Dar trebuie să ne gândim şi la Uzinele Bloom. Ceea ce s-a întâmplat la demonstraţie, în văzul întregii omeniri, a fost cea mai

proastă reclamă posibilă a gravitaţiei zero şi este important ca povestea să fie clarificată. De aceea am cerut să vă văd.

— Da?

— Dacă aş fi fost un gânditor mai rapid, aş fi ştiut că Ed vorbea cele mai mari prostii, atunci când spunea că mingea de biliard se va ridica încet în câmpul cu gravitaţie zero. Nu putea fi aşa! Dacă Bloom n-ar fi dispreţuit atât de mult teoria, dacă n-ar fi fost atât de hotărât să fie mândru de propria sa ignoranţă a teoriei, ar fi ştiut-o el însuşi.

...Mişcarea Pământului nu este, la urma urmei, singura implicată, tinere. Soarele însuşi se mişcă pe o orbită vastă în jurul centrului galaxiei Calea Lactee. Şi galaxia se mişcă şi ea, într-un mod nu prea clar definit. Dacă mingea de biliard ar fi supusă câmpului cu gravitaţie zero, te-ai putea gândi că ea, nefiind afectată de nici una din aceste mişcări, ar cădea, prin urmare, brusc, într-o stare de repaus absolut, deşi nu există un asemenea lucru, ca repausul absolut.

Priss a clătinat încet din cap. Problema cu Ed, cred, a fost aceea că el s-a gândit la genul de gravitaţie zero care se obţine într-o navă spaţială în cădere liberă, în care oamenii plutesc în aer. Ed aştepta ca mingea să plutească în aer. Totuşi, într-o navă spaţială, gravitaţia zero nu este rezultatul unei absenţe a gravitaţiei, ci pur şi simplu rezultatul interacţiunii a două obiecte, o navă şi un om din interiorul ei, care cad cu aceeaşi viteză, fiind supuse gravitaţiei exact în acelaşi mod, astfel că fiecare rămâne nemişcat în raport cu celălalt.

În câmpul cu gravitaţie zero produs de Ed a existat o întindere a Universului foii de cauciuc, ceea ce înseamnă o adevărată pierdere de masă. Totul în acest câmp, inclusiv moleculele de aer prinse în el, la fel ca şi mingea de biliard pe care am împins-o în câmp, şi-au pierdut complet masa atâta timp cât au rămas în interiorul lui. Un obiect lipsit complet de masă se poate mişca numai într-un fel.

Priss s-a oprit, aşteptând să întreb.

Am întrebat:

— Cum ar trebui să se mişte?

— Să se mişte cu viteza luminii. Orice obiect lipsit de masă, cum este un neutron sau un foton, trebuie să călătorească cu viteza luminii, de-a lungul întregii sale existenţe. De fapt, lumina se mişcă cu această viteză numai pentru că este compusă din fotoni. De îndată ce mingea de biliard a intrat în câmpul gravitaţional zero, pierzîndu-şi masa, a căpătat şi ea, imediat, viteza luminii şi dusă a fost.

Am clătinat din cap.

— Nu şi-a recăpătat imediat masa după ce a ieşit din volumul cu gravitaţie zero?

— Desigur, şi îndată a început să fie influenţată de câmpul gravitaţional şi să-şi micşoreze viteza din cauza frecării cu aerul şi cu suprafaţa mesei de biliard. Imaginează-ţi însă de câtă frecare este nevoie să micşoreze viteza unui corp de mărimea unei mingi de biliard, la viteza luminii. Ea a trecut prin atmosfera noastră, groasă de sute de mile, într-o miime de secundă, şi mă îndoiesc că prin asta şi-a micşorat viteza cu mai mult de câteva mile, câteva mile din 186.282. În drumul său a ars uşor suprafaţa mesei de biliard, a pătruns direct prin marginea acesteia, a trecut apoi prin sărmanul Ed şi prin fereastră, făcând în aceasta un cerc perfect, pentru că a trecut prin ea înainte ca porţiunile din vecinătatea a ceva, chiar la fel de fragil ca sticla, să aibă timp de a crăpa şi a se face ţăndări.

A fost extrem de norocos faptul că ne-am aflat la ultimul etaj al clădirii, situată într-o zonă rurală. Dacă am fi fost în oraş, ar fi putut trece prin mai multe clădiri şi ar fi omorât mai mulţi oameni. În momentul de faţă, această minge de biliard este în spaţiu, departe, mult mai departe de marginea Sistemului Solar, şi va continua să călătorească

aşa, la infinit, aproape cu viteza luminii, până când se va întâmpla să se ciocnească cu un obiect suficient de mare care s-o oprească. Şi atunci va forma un crater destul de mare.

Am învârtit ideea pe toate părţile şi nu sînt convins că mi-a plăcut.

— Cum se poate asta? Mingea de biliard a intrat în spațiul cu gravitaţie zero aproape nemişcată. Eu am văzut-o. Şi dumneavoastră spuneţi că a plecat cu o cantitate incredibilă de energie cinetică. De unde a venit această energie?

Priss a dat din umeri.

— *De nicăieri*. Legea conservării energiei se menţine numai în condiţiile când rămâne valabilă teoria relativităţii generalizate; adică în Universul foii de cauciuc cu adâncituri. Ori de câte ori adâncitura dispare, teoria relativităţii generalizate îşi pierde valabilitatea şi energia poate fi creată şi distrusă liber. Acestui fapt se datorează radiaţia suprafeţei cilindrice a spațiului creat cu gravitaţie zero. Radiaţia aceea, îţi aminteşti că Bloom n-a explicat-o, şi mi-e teamă că nici n-o putea explica. Numai dacă mai întâi ar fi mers cu experienţele mai departe; numai dacă n-ar fi ţinut prosteşte să facă pe grozavu' cu spectacolul...

— Cum se explică radiaţia, Sir?

— Moleculele de aer din interiorul volumului! Fiecare din acestea capătă viteza luminii şi, ciocnindu-se, ies afară. Ele nu sînt decât molecule, nu mingi de biliard, aşa că ele sînt oprite, însă energia cinetică a mişcării lor se transformă în radiaţie energetică. Aceasta este continuă pentru că noi molecule intră mereu acolo şi, atingând viteza luminii, ies izbindu-se afară.

— Energia se creează continuu?

— Exact. Şi tocmai asta trebuie explicat publicului. Anti-gravitaţia nu este în esenţă un mecanism pentru a ridica

nave cosmice sau care să revoluţioneze mişcarea mecanică. Aceasta este mai degrabă o sursă de alimentare infinită de energie liberă, pentru că o parte din energia produsă poate fi folosită pentru menţinerea câmpului care ţine acea porţiune a Universului întinsă. Ceea ce a inventat, fără să ştie, Ed Bloom, n-a fost anti-gravitaţia, ci primul succes în realizarea unui perpetuum mobile de speţa unu - cel care produce energie din nimic.

Pe un ton scăzut, am zis:

— Putea fi ucis oricare dintre noi de acea minge de biliard!, nu-i aşa, domnule Profesor? Putea ieşi afară în orice direcţie.

Priss a spus:

— Ei, tinere, fotonii care nu au masă pornesc dintr-o sursă luminoasă în orice direcţie; de aceea o lumânare aprinsă aruncă lumină în toate direcţiile. Moleculele de aer lipsite de masă pornesc în toate direcţiile din spațiul cu gravitaţie zero, motiv pentru care întreg cilindrul iradiază. Mingea de biliard a fost însă numai un singur obiect. Ea putea ieşi în orice direcţie aleasă la întâmplare şi ea s-a întâmplat să fie aceea care trecea prin Ed.

Asta a fost. Toată lumea cunoaşte urmările. Omenirea avea energie liberă şi astfel avem lumea pe care o avem azi. Conducerea Uzinelor Bloom l-a însărcinat pe Profesorul Priss să dezvolte această energie şi, cu timpul, acesta a devenit la fel de bogat şi celebru cum fusese Bloom altădată. Şi, în plus, Priss mai avea şi două Premii Nobel.

Numai că...

Mereu mă gândesc. Fotonii ţîşnesc dintr-o sursă de lumină în toate direcţiile, pentru că sînt creaţi chiar atunci şi n-au nici un motiv să se mişte în vreo direcţie anume. Moleculele de aer ies din câmpul de gravitaţie zero în toate direcţiile, pentru că intră în acesta din toate direcţiile.

Cum rămâne însă cu o minge de biliard solitară, intrând în interiorul unui câmp de gravitaţie zero dintr-o direcţie anume, iese ea în aceeaşi direcţie, sau în orice direcţie?

M-am interesat subtil, dar fizicienii teoreticieni nu par a fi siguri şi nu găsesc nici o mărturie că Uzinele Bloom, singura organizaţie ce lucrează cu câmpuri de gravitaţie zero, să fi experimentat vreodată ceva de genul acesta.

Odată, cineva de la organizaţie mi-a spus că, în conformitate cu teoria probabilităţii, un obiect ce intră dintr-o direcţie poate ieşi într-o direcţie aleasă la întâmplare. Dar atunci de ce nu încearcă să experimenteze?

S-ar putea, atunci...

S-ar putea ca o dată, totuşi, mintea lui Priss să fi acţionat rapid?

S-ar putea ca sub presiunea pe care Bloom încerca s-o exercite asupra lui, Priss să fi înţeles deodată ceva. El studiase radiaţia ce înconjura spațiul cu gravitaţie zero. Se poate să-i fi înţeles cauza şi să fi fost sigur că orice intră în acel volum căpăta viteza luminii.

De ce, atunci, n-a spus nimic?

Un lucru este cert. Nimic din ce a făcut Priss la masa de biliard n-a fost întâmplător. El era un expert şi mingile de biliard se mişcau exact după cum vroia el. Stăteam chiar acolo. L-am văzut cum s-a uitat spre Bloom, apoi spre masă, ca şi cum ar fi calculat unghiurile.

L-am urmărit cum a lovit mingea. Am urmărit-o cum a ţîşnit din marginea mesei, intrând în spațiul cu gravitaţie zero şi îndreptându-se într-o anumită direcţie.

Pentru că, atunci când Priss a trimis mingea spre spațiul cu gravitaţie zero - şi filmele tridimensionale confirmă ceea ce spun - ea fusese *deja* ţintită spre inima lui Bloom!

Accident? Coincidenţă?

...Crimă?

[Publicată inițial în *„If”*, martie 1967]